

**Materiale educaționale și scenarii
de activități pentru învățători
pentru clasa I**

Cuprins

3	INTRODUCERE
4	REGULILE PROGRAMULUI

PARTEA I. MATERIALE EDUCAȚIONALE

5	SIGURANȚA PENTRU SĂNĂTATE
9	SIGURANȚA PE STRĂZI
14	SIGURANȚA LA ȘCOALĂ
19	SIGURANȚA ACASĂ
23	SIGURANȚA ÎN VACANȚĂ

PARTEA A II-A. SCENARII PENTRU ACTIVITĂȚI

26	TEMA NR. 1
32	TEMA NR. 2
41	TEMA NR. 3
44	ORGANIZATORII PROGRAMULUI

Stimate doamne/ Stimați domni,

Unul dintre cele mai importante momente din viața fiecărui copil este debutul școlar. Acesta este momentul în care elevii trebuie să treacă peste un serios test de independență, făcând cunoștință cu o lume necunoscută lor până atunci. Perioada școlară este o extraordinară aventură: cunoașterea lumii, legarea unor noi prietenii, însușirea unor abilități importante.

Elevii clasei I vor avea în față tot felul de provocări, cu totul noi, primele succese, primele decizii luate fără ajutorul părinților. Lumea contemporană, în afara nenumăratelor posibilități de dezvoltare, atrage după sine și multe pericole, al căror nivel până nu demult era cu totul diferit. Este important ca aceștia să fie în siguranță pe drumul spre școală, în unitatea de învățământ, acasă sau la joacă. Părinții, învățătorii, dar și diverse instituții, precum Poliția, depun eforturi pentru a-i ocroti pe cei mici în orice situație. Un element important al acestor acțiuni este educarea copiilor, astfel încât să conștientizeze posibilele pericole, să învețe cum să le evite și cum să procedeze în cazul apariției lor.

„Școala Siguranței Tedi” este un program educațional care se înscrie în inițiativa remarcabilă a îmbunătățirii siguranței celor mici din clasa I. Programul este inițiat de firma **Maspex Romania** și brandul **Tedi**, împreună cu **Ministerul Educației și Ministerul Afacerilor Interne prin Poliția Română**.

Broșura pregătită pentru dumneavoastră are rolul de a ajuta la transmiterea cunoștințelor necesare copiilor referitoare la siguranța pe străzi, la școală și acasă. Vă recomandăm să folosiți materialele educaționale din cadrul programului „Școala Siguranței Tedi” și să accesați pagina noastră de internet **www.scoalatedi.ro**, unde veți găsi toate informațiile necesare legate de acest program.

ORGANIZATORI

PARTENERI

MINISTERUL EDUCAȚIEI

POLIȚIA ROMÂNĂ

Alătură-te programului „Școala Siguranței Tedi”

*Învăță-i pe copii despre siguranța pe străzi,
la școală, acasă și la joacă!*

Regulile programului

- 1. Programul este dedicat elevilor claselor I din România.**
- 2. Școala primește gratuit de la Organizator următoarele materiale, în format electronic:**
 - broșură pentru învățători,
 - carte cu activități pentru elevii de clasa I,
 - broșură informativă pentru părinți,
 - un certificat pentru școală, care atestă participarea la program.
- 3. Mecanismul programului:**

Învățătorii claselor I realizează programul prin desfășurarea unor activități privind siguranța, în baza materialelor educaționale primite în format electronic, împreună cu scenariile prezentate în „Broșura pentru învățători” și cu activitățile prezentate în fiecare săptămână pe site-ul www.scoalatedi.ro. Învățătorilor le este recomandat să transmită în format electronic sau prin multiplicare, materialele primite: cartea cu activități pentru elevi și broșura informativă pentru părinți. La finalul lecțiilor, școala are dreptul să folosească **Certificatul „Școala Siguranței Tedi”**.
- 4. Programul se desfășoară pe parcursul anului școlar.**
- 5. Rapoartele din activitățile desfășurate se pot trimite pe adresa de e-mail: contact@scoalatedi.ro.**
- 6. Regulamentul detaliat al programului și informațiile suplimentare sunt disponibile pe site-ul: www.scoalatedi.ro.**
- 7. Eventualele întrebări suplimentare vă rugăm să le trimiteți la adresa: contact@scoalatedi.ro.**

PARTEA I

MATERIALELE EDUCATIONALE

SĂNĂTATEA

MINȚII

Copiii cu o bună sănătate mentală sunt capabili să obțină și să mențină o funcționare psihologică și socială optimă și o stare de bine. Ei au simț al propriei identități și valori, o familie sănătoasă, relații cu semenii și abilitatea de a învăța, de a fi productivi și capacitatea de a aborda provocările dezvoltării și de a utiliza resursele culturale pentru a maximiza creșterea. Mai mult, o bună sănătate mentală a copiilor este crucială pentru activitățile lor sociale și participarea lor economică. (sursa Organizația Mondială a Sănătății)

O bună sănătate mentală se obține și se menține cu ajutorul igienei minții. Există 3 categorii de factori care pot afecta această igienă dar care o și pot menține. Totul este să mișcăm lucrurile de la minus către plus.

Factorii biologici: expunerea la toxine încă din viața intrauterină și ulterior (alcool, droguri etc), inferiorități organice, vulnerabilități genetice, traumatisme, infecții.

Factorii psihologici: tulburări de învățare, trăsături de personalitate difi cilă, diverse forme de abuz, inclusiv abuzul prin neglijare, dezvoltări atipice. Puteți acționa pozitiv asupra acestor factori stimulând copilul să învețe din experiențe. Va simți că aveți încredere în el și că poate să facă lucruri, astfel i se dezvoltă stima de sine, capacitatea de a rezolva probleme și abilitățile sociale.

Factorii sociali: familia, școala, comunitatea. Provocările care pot să apară într-o familie țin de îngrijirea deficitară a copilului, conflicte, probleme legate de limite și educație, îmbolnăvirea sau pierderea unui membru al familiei. Acțiunea în familie presupune dezvoltarea unui atașament sigur, sănătos, oferirea de oportunități de implicare în viața familiei, timp petrecut împreună.

Provocările care pot să apară la școală țin de eșecul școlar, eșecul integrării în comunitatea clasei, metode didactice neadecvate, neadaptate. Școala devine un sistem important de suport când oferă oportunități de implicare a copilului, evidențiază progresul făcut de acesta, oferă un model de relaționare democratică.

Să ținem minte

Ca noi toți, copilul este o ființă bio-psiho-socială și multe dintre suferințele ce apar în dezvoltarea sa biologică și psihologică pot fi ameliorate sau rezolvate în mediul social. Prima comunitate din care el face parte este familia, iar următoarea este școala.

Atât în familie cât și la școală copilul are nevoie să simtă că aparține și că este important (că are un rol). Când aceste nevoi psihologice de bază nu îi sunt împlinite, le va obține prin comportamente nedorite, problematice pentru el și pentru ceilalți. Spre deosebire de adulți, copilul, deși are rațiune și creativitate, nu are experiențe. Iar pentru a fi independent, a avea o stimă de sine bună și a fi cooperant în grup are nevoie de oportunități de creștere. Nu toți copiii au parte de un mediu familial sau școlar armonios, stimulat, sigur, dar pot crește atâta timp cât cineva îi privește cu drag, cu încredere și le oferă oportunități.

Ca adult e bine să știți că fricile dumneavoastră, anxietățile, sunt simțite, percepute de copil care adesea este copleșit și neajutorat, uneori chiar disperat și nu poate vorbi despre asta. Este recomandabil ca dumneavoastră, adultul să rămâneți cât mai puțin în contact cu știrile care vă anxietează, să trageți aer în piept, să vă relaxați înainte de întâlnirea cu copiii. Măsurile de protecție trebuie comunicate fi resc, sub formă de joc, acompaniate de cântecele sau ritmuri muzicale.

6

Să învățăm despre emoții

Emoțiile negative

Începerea școlii este însoțită de emoții puternice, inclusiv de emoții negative precum stresul, frica sau tristețea legată de despărțirea de părinți. De aceea, este bine să vorbim cu copiii despre emoțiile trăite, să analizăm sursele lor și să concepem împreună modurile în care să facem față acestora.

1. E bine de încercat cu copiii numirea stărilor și a emoțiilor trăite. Astfel, elevii pot să le gestioneze mai bine, pentru că acest lucru le dă ocazia să se oprească și să se autoobserve. De asemenea, copiii pot conștientiza care sunt propriile lor reacții în anumite situații și pot învăța să se cunoască pe sine și necesitățile care nu au fost satisfăcute într-un anumit moment. Acest lucru le permite deținerea unui control mai mare asupra emoțiilor trăite și îi determină să vorbească despre ele, oferind celor din jur șansa de a înțelege mai bine ce trăiește copilul respective.

2. Este important ca, atunci când vorbim despre emoțiile copilului, să nu comunicăm informațiile asta ca fiind certitudini. Se recomandă formularea unor mesaje de presupunere și indicarea denumirii emoției și a posibilei cauze care a provocat-o. De exemplu: „Probabil că ești supărat pentru că Matei ți-a luat penarul”.

3. Copiii trebuie învățați să-și împărtășească trăirile lor cu adulții atunci când ceva îi neliniștește, nu să „țină” în ei.

Empatia

Copiii au foarte des dificultăți cu modul de reacție la diversitate sau la situațiile în care cineva nu este de acord cu ei. Aceștia nu au capacitatea deplină să reacționeze adecvat atunci când cineva își exprimă o opinie distinctă față de restul clasei sau când cineva este diferit față de ceilalți colegi. Atunci apar comportamente care îi pot stânjeni sau ridiculiza pe alții.

În învățarea toleranței la diversitate, un rol ajutător îl are empatia și abilitatea recunoașterii emoțiilor altora. Acest lucru permite crearea siguranței psihice în grup.

Ce este de fapt empatia?

„Empatia” vine de la grecescul „empátheia”, care înseamnă suferință. În psihologie, empatia este capacitatea de a observa și compătimi stările emoționale ale altor persoane; este sensibilitatea față de sentimentele altora și abilitatea de transpunere în situația lor. Persoanele empaticе sunt mai puțin agresive, se descurcă mai bine în situațiile conflictuale și nu apelează la soluționarea prin forță.

Realitatea este că avem un nivel de empatie diferit. De aceea, și copiii dintr-o clasă sunt diferiți. Cauzele sunt factorii determinanți ai personalității, dar și modelele cu care au interacționat în copilărie și în viața de zi cu zi.

Îmbucurător este totuși că empatia poate fi stimulată și exersată, iar prezența într-o grupă de aceeași vârstă, în clasă, este o ocazie excelentă. Este bine să le stimulăm empatia copiilor pentru că persoanele empaticе sunt mai conștiente de propriile emoții și le gestionează mai bine. Este important ca învățătorul să fie un exemplu, să manifeste empatie în abordarea elevilor și în transmiterea mesajelor către aceștia. De exemplu: „Povestește-mi despre asta, pentru că vreau să te înțeleg mai bine”, „Te înțeleg”, „Îmi închipui că asta trebuie să fie pentru tine...”. La însușirea de a fi amabil, foarte mult contribuie empatia, adică abilitatea de a percepe ceea ce simt alții. Acest lucru este util atunci când dorim să înveselim pe cineva sau să-l ajutam. În același timp, este important să analizăm dacă modul în care ne comportăm poate face rău cuiva, să ne gândim ce poate simți o altă persoană într-o anumită situație.

Exerciții

Copiii le este greu să se autoregleze emoțional, iar cele mai multe emoții sunt negative și sunt foarte contagioase. Cei mai mulți copii suferă astăzi de anxietate pentru că sunt suprastimulați cu informații și imagini care îi sperie, sunt avertizați des în legătură cu pericole, se contaminatează cu fricile adulților chiar și când aceștia nu vorbesc despre ele. Cele mai utile exerciții sunt cele care îi ajută să se ancoreze, să se liniștească în interior, exercițiile în care își folosesc și corpul și în general simțurile.

EXERCIȚII DE RESPIRAȚIE

În picioare, cu mâinile pe lângă corp, ridică mâinile lent deasupra capului (desenează un semicerc în aer) în timp ce inspiră bucurie și le lasă în jos în timp ce expiră supărare, frică.

În picioare, se apleacă spre pământ cu mâinile întinse să prindă de jos inferioritățile, slăbiciunile și le ridică în sus spre posibilități.

COLORATUL MINDFUL

Este un tip de meditație care constă în aducerea atenției în momentul prezent, prin concentrarea pe alegerea culorii și colorarea detaliilor de pe pagină. Este o activitate plăcută care poate fi făcută de adulți și copii împreună. Iar ca beneficii: scade stresul și anxietatea, relaxează creierul, ajută la concentrare, dezvoltă creativitatea și abilitatea de a avea grijă.

GESTIONAREA EMOȚIILOR

Învățătorul îi întreabă pe copii cum se simt astăzi și de ce. Apoi le spune că și noi trăim emoții diferite: pozitive dar și negative. Copiii sunt rugați să dea exemple de ambele tipuri și să spună în ce situații le trăim. La final, învățătorul spune că sunt și situații în care nu știm cum să ne descurcăm, nimic nu ajută sau proasta dispoziție se prelungește. Atunci este necesar să vorbim despre acest lucru cu o persoană adultă de încredere...

EMOȚIILE (JOC DE MIMICĂ)

Învățătorul îi invită pe copii la joc. Sarcina copiilor este să expună pe rând câte o emoție aleasă de ei, iar restul clasei ghicește despre ce emoție este vorba. Pentru a-i încuraja pe copii, învățătorul începe cu el.

SĂNĂTATEA

CORPULUI

IGIENA PERSONALĂ. CUM NE PĂSTRĂM CORPUL CURAT ȘI SĂNĂTOS.

Igiena personală este unul dintre aspectele importante ale vieții fiecăruia dintre noi. Un corp bine îngrijit înseamnă nu doar un corp curat ci și unul care este ținut departe de microbi și, implicit, de boli. Încă de mici, este important să aflăm că igiena corectă este vitală pentru noi ca indivizi precum și pentru comunitatea din care facem parte.

Prin igiena corectă înțelegem o serie de reguli și acțiuni care previn îmbolnăvirea și răspândirea bolilor. Igiena corectă se aplică și atunci când ești bolnav dar și când trebuie să te ferești de boală. Există o serie de boli numite "virale", cauzate de virusuri, care se pot răspândi foarte ușor. Din această categorie fac parte gripa, hepatita, gastroenterita, varicela etc. Aceste boli sunt răspândite prin:

- Tuse sau strănut
- Măinile murdare sau care nu au fost curățate corespunzător și care ating fie propriul corp, fie obiecte care vor intra în contact cu alte persoane (clanțe, mânere, pahare, pixuri etc)
- Copiii trebuie să își însușească următoarele reguli simple pentru a preveni răspândirea microbilor:
- Acoperă gura și nasul cu un șervețel atunci când tușești sau strănuți!
- Folosește un șervețel atunci când îți suflă nasul!
- Aruncă imediat șervețelul folosit în coșul de gunoi.
- Dacă nu ai șervețel, tușește / strănută în partea superioară a brațului sau în cot. NU în mâini și nici pe palme!
- Spală-te pe mâini după ce ai tușit, strănutat sau ți-ai suflat nasul!
- Spală-te cu apă și săpun! Dacă nu le ai la dispoziție, folosește dezinfectant de mâini pe bază de alcool!
- Evită atingerea ochilor, nasului sau a gurii dacă nu ai mâinile proaspăt spălate!
- Evită contactul apropiat cu bolnavii!
- Dacă tu ești bolnav, păstrează distanța față de ceilalți oameni pentru a nu transmite microbi. Și respectă regulile de mai sus atunci când strănuți sau tușești!
- Stai acasă dacă ești bolnav. În felul acesta vei opri transmiterea microbilor către oamenii sănătoși și vei preveni răspândirea bolii.

CUM TE SPELI CORECT PE MÂINI

CÂND E NECESAR SĂ TE SPELI PE MÂINI?

- Înainte, în timpul și după prepararea alimentelor
- Înainte de a consuma alimente
- După folosirea toaletei
- După ce ți-ai suflat nasul, ai tușit sau ai strănutat
- După atingerea unui animal
- După atingerea gunoierului

ALTE REGULI DE IGIENĂ

- Spală-ți zilnic corpul!
- Spală-te pe dinți de două ori pe zi, dimineața și seara, înainte de culcare!
- Păstrează-ți unghiile curate, taie-le și curăță-le regulat!
- Îmbracă zilnic haine curate!

SIGURANȚA

PE STRĂZI/ ȘOSELE

Odată cu începerea școlii, mulți elevi de clasa I se confruntă cu misiunea dificilă de a ajunge singuri la școală. Într-adevăr, copilul care a împlinit vârsta de 7 ani devine un participant activ al circulației rutiere.

Trebuie reținut faptul că tot ceea ce pentru adulți este comportament instinctiv, pentru copii poate fi o acțiune complicată: nu știu cum să se comporte pe străzi și, deseori, reacționează prea emotiv și brusc, ceea ce poate duce la accidente. Elevul de clasa I nu este capabil să anticipeze întotdeauna pericolele de pe străzi, având probleme cu percepția distanței care îl desparte de un vehicul sau a vitezei cu care acesta se deplasează. Copiii se pun, de asemenea, singuri în pericol, jucându-se și distrându-se pe drumul către școală. Tocmai de aceea este atât de important ca, de la vârstele cele mai fragede, să fie învățați cum să se comporte în siguranță pe stradă. Aceste cunoștințe le pot salva viața și sănătatea.

10

I. Termeni

● DRUM PUBLIC

– orice cale de comunicație terestră, cu excepția căilor ferate, special amenajată pentru traficul pietonal sau rutier, deschisă circulației publice; drumurile care sunt închise circulației publice sunt semnalizate la intrare cu inscripții vizibile. Părțile componente ale drumului public: parte carosabilă (destinată circulației vehiculelor), acostament (numai la drumurile din afara localităților, este fâșia dintre carosabil și marginea platformei drumului), șanț sau rigolă, trotuar (destinat pietonilor).

● PISTĂ PENTRU BICICLETE

– subdiviziunea părții carosabile, a trotuarului ori a acostamentului sau pistă separată de drum, special amenajată, semnalizată și marcată corespunzător, destinată numai circulației bicicletelor și trotinetelor electrice; pe această pistă, copiii pot merge pe bicicletă sau trotinetă electrică după ce împlinesc 14 ani.

● CAROSABIL

– parte a unui drum destinată deplasării vehiculelor; un drum poate cuprinde mai multe părți carosabile complet separate una de cealaltă printr-o zonă despărțitoare sau prin diferență de nivel.

● TROTUAR

– parte a drumului destinată deplasării pietonilor, separată în mod vizibil de carosabil.

● BANDĂ DE CIRCULAȚIE

– subdiviziunea longitudinală a părții carosabile care este suficientă pentru deplasarea unui rând de autovehicule.

● INTERSECȚIE

– întretăierea a două drumuri cu carosabil la același nivel.

● TRECERE PENTRU PIETONI

– loc special amenajat, destinat traversării părții carosabile de către pietoni, marcat și semnalizat corespunzător.

II. Deplasarea pe stradă

Legislația prevede clar cum trebuie să se comporte un pieton pe stradă. Elevul de clasa I, care a împlinit 7 ani, ca participant la traficul rutier, ar trebui să cunoască aceste reguli înainte de primul său drum către școală.

1. **Pietonii sunt obligați să se deplaseze numai pe trotuar, iar în lipsa acestuia, pe acostamentul din partea stângă a drumului, în direcția lor de mers.** Când și acostamentul lipsește, pietonii sunt obligați să circule cât mai aproape de marginea din partea stângă a părții carosabile, în direcția lor de mers.
2. **Dacă pietonii se deplasează pe carosabil, trebuie să o facă în șir – unul după altul.** Doi pietoni pot merge unul lângă celălalt doar în cazul în care, pe acest drum, nu există trafic intens și vizibilitatea este foarte bună.
3. **O coloană de pietoni cu vârste de maxim 10 ani se deplasează obligatoriu pe trotuar.** Atunci când nu există trotuar, se poate deplasa pe marginea drumului, iar în cazul în care nu există, pe carosabil. Pe carosabil și marginea drumului, deplasarea se face pe partea stângă. Pietonii cu vârste de maxim 10 ani pot merge doar câte doi, sub supravegherea a cel puțin unei persoane adulte.
4. **Un loc aparte este zona rezidențială. Aici pietonii pot folosi toată lățimea părții carosabile, iar jocul copiilor este permis.** Conducătorii de vehicule sunt obligați să circule cu o viteză de cel mult 20 km/h, să nu staționeze sau să parcheze vehiculul în afara spațiilor anume destinate și semnalizate ca atare, să nu stânjenească sau să împiedice circulația pietonilor chiar dacă, în acest scop, trebuie să oprească.
5. **Pe timp de noapte, toți pietonii care circulă pe partea carosabilă a drumului trebuie să aibă aplicate pe îmbrăcăminte accesorii fluorescent-reflectorizante sau să poarte o sursă de lumină, vizibilă din ambele sensuri.** Aceste accesorii fluorescente sunt utile și pentru pietonii care traversează străzi sau se deplasează în afara zonelor luminate.
6. **Sub nicio formă nu are voie să intre în mașina unei persoane străine, care îi propune copilului să-l conducă acasă, chiar dacă persoana pare a fi amabilă și declară că îi cunoaște părinții.**

III. Traversarea carosabilului

Traversarea carosabilului trebuie făcută întotdeauna pe trecerea pentru pietoni marcată cu benzi vopsite pe carosabil. În locurile cele mai circulate, aceste treceri sunt prevăzute cu semnalizare luminoasă. Luminile îi indică pietonului momentul în care poate traversa strada. Atunci când nu există semnalizare, trebuie ales momentul cel mai sigur. Atunci când nu există nici treceri pentru pietoni, traversarea se face pe la colțul străzii, numai după ce pietonul s-a asigurat foarte bine că nu există niciun pericol pentru el și ceilalți participanți la trafic.

Semne și semnale care informează despre trecerea pentru pietoni:

TRAVERSAREA PE LA TRECERE PENTRU PIETONI SEMAFORIZATĂ

Culorile semafoarelor ne înștiințează despre momentul în care se poate sau nu traversa drumul. Semaforul pentru pietoni are două culori: verde și roșie. Despre schimbarea culorii în roșu ne avertizează pulsarea luminii verzi.

LUMINA ROȘIE – STOP – nu se poate trece pe carosabil

LUMINA VERDE – TRAVERSEAZĂ – se poate traversa

Cu toate că luminile semaforului ne indică momentul când putem traversa, trebuie respectate câteva reguli:

- Așteptând lumina verde a semaforului, nu trebuie să staționăm aproape de marginea trotuarului!
- După ce s-a aprins lumina verde trebuie să ne asigurăm că toate vehiculele au eliberat trecerea de pietoni. Abia apoi putem traversa carosabilul!
- Trebuie să traversăm cu pas vioi și hotărât! Nu avem voie să alergăm, nici să ne oprim din traversarea carosabilului!
- Nu este permisă trecerea pe carosabil atunci când culoarea verde pulsează sau când tocmai s-a aprins culoarea roșie!

TRAVERSAREA ÎN ZONELE FĂRĂ SEMAFOR

Atunci când nu există semnalizare luminoasă, copilul trebuie să decidă singur când să traverseze drumul. Pentru traversarea în siguranță, trebuie respectate următoarele reguli:

1. Înainte de a traversa, oprește-te înaintea trecerii! Nu sta pe marginea trotuarului!
2. Privește în stânga!
3. Privește în dreapta!
4. Privește din nou în stânga!
5. Dacă nu trece niciun vehicul, poți traversa drumul.

REȚINE!

- Nu intra brusc pe carosabil, mai ales dacă ceva îți limitează vizibilitatea: un gard viu, o mașină parcată, un autobuz care s-a oprit în stație! Mai întâi privește după aceste obstacole și asigură-te că nu trece niciun vehicul!
- Nu pătrunde pe carosabil, dacă de trecere se apropie un vehicul, chiar dacă acesta se deplasează încet! Mai întâi asigură-te că acesta intenționează să oprească!
- Nu traversa niciodată strada „în fugă”! Încetinește înainte de a traversa și evaluează situația de pe drum!
- Pentru a fi mai vizibil, poți ridica mâna când traversezi.
- Nu traversa niciodată în locul în care șoferii nu se așteaptă să întâlnească pietoni, de exemplu acolo unde există garduri care separa carosabilul de trotuar!
- Când ești împreună cu prietenii de vârsta ta, întrerupe discuția și concentrează-te înainte de a traversa!
- Să ai o grijă deosebită atunci când vizibilitatea pe carosabil este scăzută: ploaie, ceață și lăsarea întunericului! Șoferul are, de asemenea, o vizibilitate redusă și observă mai târziu pietonul decât pe zi sau într-o zi cu vreme normală.
- Când traversezi un drum cu două benzi pe sens, asigură-te întotdeauna că șoferii mașinilor care circulă pe ambele benzi te lasă să treci!
- Poartă elemente reflectorizante pe îmbrăcăminte exterioră, pentru a fi vizibil pentru șoferi.

IV. Copilul ca pasager

Nu toți copiii ajung la școală mergând pe jos. Unii elevi folosesc mijloacele de transport în comun sau sunt aduși la școală de părinți sau de însoțitori.

Atunci când circulă cu autobuzul sau tramvaiul, un elev de clasa I trebuie să știe că:

- În stație trebuie să aștepte liniștit sosirea mijlocului de transport! Alergatul și împinsul se pot sfârși cu un accident.
- Trebuie păstrată o distanță de siguranță față de marginea carosabilului!
- Atunci când autobuzul sau tramvaiul sosește în stație, trebuie să aștepte până când acesta se oprește definitiv! De-abia atunci se poate apropia și urca în el.
- În mijlocul de transport, trebuie să se urce în mod civilizat – elevii nu trebuie să se împingă unii pe alții! Trebuie să ocupe în liniște un loc: nu se aleargă și nu se țipă!
- Dacă autobuzul sau tramvaiul a sosit deja în stație – mai bine să-l piardă decât să fugă după acesta alergând pe carosabil, fără a respecta regulile de bază ale siguranței. Trebuie păstrată grija la coborârea din mijlocul de transport. Nu trebuie să sară pe scări; este bine ca elevul să se țină de bara ajutătoare. Trebuie să aibă grijă în special iarna, când este alunecos.
- Nu are voie să treacă direct prin fața sau prin spatele vehiculului, pentru că nu este vizibil pentru șoferul respectivului vehicul. Este interzisă intrarea pe carosabil prin fața sau spatele autobuzului/ tramvaiului.

Când copilul este pasager într-un autoturism:

Nu are importanță dacă este vorba de o călătorie lungă sau de una de doar câteva minute – întotdeauna trebuie respectată legislația, care garantează siguranța copilului:

- Copilul trebuie să poarte întotdeauna centura de siguranță! Copiii care nu au depășit 150 cm înălțime trebuie să poarte centură de siguranță adaptată greutatei și dimensiunilor lor.
- Potrivit legislației din România, în timpul deplasării pe drumurile publice, **conducătorilor de autovehicule le este interzis să transporte copii cu înălțime sub 150 cm pe scaunul din față.**
- Copilul trebuie să urce în mașină de pe partea trotuarului sau marginii drumului, niciodată de pe partea carosabilului!
- Atunci când coboară din autoturism, elevul trebuie să se asigure dacă deschiderea ușii este sigură!
- Copilul trebuie să știe că, în timpul călătoriei cu autovehiculul, nu trebuie să distragă atenția celui care conduce.
- Este bine de amintit părinților că, atunci când conduc autoturismul, în interiorul căruia se află copilul, să acorde o atenție deosebită drumului.

V. Mersul pe bicicletă în siguranță

Mersul pe bicicletă reprezintă o distracție deosebită, însă, trebuie reținut faptul că cei cu vârsta mai mică de 14 ani nu se pot deplasa pe bicicletă pe drumurile publice. Ei se pot plimba doar în parcurile unde accesul bicicliștilor nu este restricționat. Fiecare bicicletă, atât a persoanei adulte, cât și a copilului, trebuie să fie echipată corespunzător. În parc, bicicletele nu trebuie să deranjeze circulația pietonilor. Ele pot fi folosite pe piste special amenajate sau pe aleile largi ale parcului astfel încât pietonii să nu fie accidentați.

În mod obligatoriu, o bicicletă trebuie să fie echipată astfel:

- în față – un „ochi de pisică”, de nuanță albă sau galbenă, în spate, de culoare roșie, iar pe roți trebuie să aibă elemente sau dispozitive fluorescent-reflectorizante care, în mișcare, formează un cerc continuu;
- noaptea sau când vizibilitatea este redusă, bicicleta trebuie dotată în față cu lumina de culoare albă sau galbenă, iar în spate, cu lumină de culoare roșie;
- frâne eficiente (de picior sau de mână), plus un sistem adecvat, funcțional, de direcție;
- un clopoțel sau un alt mijloc sonor de avertizare, cu o tonalitate nederanjantă.

Pentru a putea fi mai bine văzut pe drum, în afară de luminile reflectorizante ale bicicletei, **este bine să se folosească suplimentar elemente adezive reflectorizante pentru bicicletă**. Se pot folosi, de asemenea, benzi reflectorizante speciale sau elemente ce se pot fixa pe îmbrăcăminte sau ghiozdan sau o vestă reflectorizantă. **Copilul trebuie să poarte întotdeauna cască!** În cazul căzăturilor, în afară de genunchi și de coate, cel mai expus la lovituri este capul. Se spune că o cască este pentru biciclist precum este centura de siguranță pentru șofer. Este bine, totodată, ca un copil care de-abia a învățat să meargă pe bicicletă să fie îmbrăcat cu echipament de protecție: genunchiere, cotiere, mănuși de bicicletă. **Un tânăr biciclist trebuie să cunoască și regulile unui mers corect pe bicicletă:**

- Intenția de a vira trebuie semnalată cu mâna:
 - brațul stâng întins orizontal atunci când intenționează să schimbe direcția de mers spre stânga sau să depășească;
 - brațul drept întins orizontal atunci când intenționează să schimbe direcția de mers spre dreapta;
 - brațul drept întins orizontal balansat în plan vertical atunci când intenționează să oprească.
- Biciclistul trebuie să țină cel puțin o mână pe ghidon și picioarele pe pedale!
- Pentru mersul pe bicicletă, în parc, se recomandă pista pentru biciclete. Dacă nu există o pistă amenajată, copilul se poate plimba pe aleile mai largi, fără să deranjeze pietonii. Minorul cu vârsta sub 14 ani nu are voie să folosească bicicleta pe trotuar (chiar dacă există aici o pistă amenajată), pe stradă, pe aleea dintre blocuri, în parcurile magazinelor sau pe drumurile forestiere. El poate folosi bicicleta doar în parc și în curtea casei.

Biciclistul trebuie să cunoască aceste semne:

Pistă pentru biciclete

Delimitarea pistelor pentru pietoni și biciclete

Sfârșitul pistei pentru biciclete

Pistă pentru bicicliști

Accesul interzis bicicletelor

SIGURANȚA

LA ȘCOALĂ

Începerea clasei I este pentru copil un mare eveniment. Entuziasmul și bucuria se îmbină cu stresul și neliniștea înaintea unei realități necunoscute până la momentul respectiv. Primele momente ale copilului la școală sunt trăite și de părinți. Aceștia sunt conștienți de faptul că este timpul ca cel mic să devină mai independent și mai responsabil pentru comportamentul său.

- Un rol important în această perioadă îl joacă învățătorii, care introduc elevii de clasa I în lumea școlii și devin supraveghetorii și educatorii lor. Aceștia veghează asupra siguranței copiilor în interiorul școlii, tocmai de aceea este important **să transmită elevilor de clasa I cunoștințele necesare, care să-i ajute să evite situațiile periculoase și să le asigure învățatul și joaca în siguranță.**
- Siguranța copiilor depinde, în mare măsură, **de colaborarea părinților cu învățătorii.** Discuțiile dese, mai ales la acest început de drum, ajută rapid la depistarea eventualelor probleme ale elevului. O problemă importantă, încă din primele zile de școală, este **câștigarea încrederii elevului față de învățător.** Este bine de amintit elevilor că se pot adresa învățătorului lor în orice problemă și sigur pot primi de la acesta ajutor și înțelegere.
- Cei mici trebuie informați asupra acelor **situații din școală care inspiră neîncrederea** (de exemplu: persoane străine în școală, un grup de elevi mai mari care îi deranjează pe cei mici).
- **Accidentele în școală sunt legate adesea de comportamentul inadecvat al copiilor** care, jucându-se nestingheriți în pauză, nu reușesc să prevadă efectele negative ale acțiunilor lor. **Așadar, trebuie să li se repete, periodic, care dintre comportamente pot fi periculoase pentru ei și colegii lor.**

În clasă

Clasa este locul în care copiii sunt sub supravegherea învățătorului, însă nu întotdeauna acesta îi poate observa pe toți. Tocmai de aceea ar trebui să știe singuri ce fel de comportamente sunt riscante și cum se pot răni din neatenție.

1. Atunci când se joacă în grup, fiecare copil trebuie să acorde o importanță deosebită siguranței celorlalți. Gesticulând neatent sau întorcându-se brusc, ei pot lovi, fără intenție, un coleg.
2. În timpul activităților în care se manipulează obiecte ascuțite, elevii trebuie să aibă grijă la utilizarea corespunzătoare a acestora (în special a foarfecelor). Nu trebuie să gesticuleze cu ele în mână, iar după terminarea sarcinilor, trebuie să le pună imediat la loc. Este important să știe faptul că stilourile sau pixurile pot fi considerate, de asemenea, obiecte ascuțite și e indicat să fie ținute într-

un penar sau etui. Dacă sunt aruncate direct în ghiozdan, se pot răni la degete, atunci când le vor căuta în grabă.

3. Lecția (ora) cu cel mai înalt grad de risc de accidentare este cea de sport. Pentru ca aceste ore să decurgă fără evenimente neplăcute, este bine ca **elevul să poarte echipament de sport și să facă exerciții numai sub supravegherea cadrului didactic.** Orice neatenție sau mișcare periculoasă se poate solda cu fracturi sau contuzii.

4. Clasa trebuie dotată adecvat, adaptată vârstei elevilor, astfel încât, în ore și în pauze, ei să fie în siguranță. Copiii nu au voie să se aplece pe geam, să alerge între bănci sau să iasă în fugă din clasă.

În pauză

Pauza trebuie să fie pentru elevi un moment de relaxare, util pentru recăpătarea atenției și a puterii de concentrare. Ar trebui să mănânce pachetul de acasă, un fruct sau o legumă, să bea apă, un suc sau cacao cu lapte. Este momentul adecvat să vorbească cu colegii și să se joace fără să se pună în pericol. Copiii trebuie să înțeleagă că, un comportament liniștit în pauză înseamnă ușurință în asimilarea noțiunilor din timpul orei următoare.

Învățătorul trebuie să stabilească, încă de la început, ce jocuri și comportamente sunt considerate sigure și care nu. Stabilirea la începutul anului școlar a regulilor din unitatea de învățământ îi ajută pe elevii din clasa I să pătrundă în noua realitate și să respecte clar regulile de comportament.

1. **Copiii trebuie învățați să nu alerge pe culoarele din școală!** Unul din cele mai dese accidente este alunecarea pe pardoseala lustruită.
2. **Copiii nu trebuie să coboare prin alunecare pe balustrade! Aceasta este o joacă foarte periculoasă,** care adesea se încheie cu diferite vătămări.
3. **Pe scări, copilul trebuie să coboare încet, ținându-se de balustradă!** Nu are voie să alerge, deoarece se poate lovi!
4. Elevii de clasa I trebuie să știe că, în cazul **defectării vreunui aparat sau a spargerii unui geam sau a unei oglinzi, nu au voie să încerce să repare sau să adune cioburile.** Există riscul să se taie cu sticla spartă.
5. Atunci când inventează un nou joc, **elevii trebuie să ia în considerare întotdeauna siguranța propriilor colegi!** Tragerea scaunului înaintea ca un coleg să se așeze pe el, împinsul, încălcarea regulilor din școală nu constituie comportamente adecvate.
6. Elevii trebuie să știe, totodată, că **nu au voie să părăsească curtea școlii pe parcursul recreațiilor.**

Prevenirea, recunoașterea și gestionarea bullyingului

Bullying înseamnă folosirea unei forțe superioare pentru a influența sau intimidă pe cineva. Este un comportament repetat și intenționat prin care agresorul își persecută, rănește, intimidează victima verbal, relațional și/sau fizic. Comportamentul poate fi învățat în familie sau în alte medii și este favorizat de diferențele sociale, de etnie, religie, gen, comportament, putere, caracteristici fizice etc. Efectele asupra victimei sunt adesea devastatoare din punct de vedere emoțional și comportamental.

- Bullyingul începe în clasele primare și escaladează.
- **Tipuri de bullying:** verbal (porecle, jigniri, amenințări, zvonuri), fizic (lovituri, îmbrânceli, aruncat cu obiecte în victimă), relațional (adesea între fete, agresorul consolidându-și poziția prin amenințări, izolare, manipulare), social (excludere, defăimare cu privire la statutul social - copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, săraci etc), cyberbullying (mesaje sau imagini defăimătoare transmise în mediul online, în special în jocuri în rețea sau aplicații precum WhatsApp sau Snapchat).
- **Mobbingul** - o agresare verbală sau emoțională a grupului față de individ prin discreditare, izolare (se poate întâmpla când clasa este stărnită împotriva "copilului problemă").
- **În fenomenul bullying sunt implicați agresorul, victima, audiența.**

Agresorul - poate fi o victimă care vrea să rănească așa cum a fost rănită, umilită. Poate fi un copil care vrea să fie popular demonstrându-și puterea asupra celorlalți sau distrându-se pe seama lor. Blamarea, pedepsirea sa nu face decât să înrăutățească lucrurile. Întotdeauna un copil „rău” este un copil descurajat. El nu trebuie izolat, eliminat, ci are nevoie să-i fie câștigată cooperarea, să aibă iar încredere în el și în ceilalți.

Victima - poate fi un copil diferit, temător, supraponderal sau subponderal, cu simț al umorului scăzut și o stimă de sine scăzută. Adesea se supără, se retrage, acuză dureri, nu mai vrea să meargă la școală. Și victima este un copil descurajat care nu are încredere să spună pentru că știe că nu va fi ajutat, îi este rușine, teamă, nu vrea să o „pățească” mai rău.

Audiența (spectatorii, martorii) - agresorul are nevoie să fie văzut de alți copii ca să poată fi recunoscut drept lider, puternic, popular. Adesea martorii joacă un rol esențial în perpetuarea fenomenului, pot chiar să instige sau să aplaude. Și martorii pot fi descurajați și acționează așa de teamă să nu cadă victime, se simt neputincioși, nesiguri, simt presiunea grupului.

Învățătorul poate corecta sau completa educația primită de copil în familie. Are avantajul de a putea activa puterea grupului în mod constructiv. Atât agresorul, cât și victima și martorii pot să aibă o stimă crescută și să renunțe la comportamentele nedorite dacă învață cooperarea. Fiecare copil are ca nevoi emoționale de bază nevoia de a aparține și nevoia de a fi semnificativ. Fiecare dintre cei trei „actori” poate să simtă aceste lucruri în mod pozitiv, constructiv și să beneficieze de puterea grupului. Nu trebuie lucrat pe tema bullyingului cu orice preț, dar **trebuie stimulată prietenia, cooperarea între copii.**

Exercițiile propuse de învățători trebuie să fie informative, copiii să știe să recunoască fenomenul ca să poată vorbi sau cere ajutor. De exemplu, există copii agresați în familie cărora li se pare normal să agreseze sau să fie agresați. De asemenea, exercițiile trebuie să stimuleze cooperarea, lucrul în echipă, respectarea și celebrarea diferențelor, nu competiția sau ierarhizarea.

Exercițiile informative pot viza recunoașterea scopului comportamentului nedorit și a bullyingului.

CHESTIONAR

Învățătorul pune întrebări cu scopul recunoașterii și gestionării bullyingului și cere copiilor să spună dacă au trăit o astfel de situație. Ascultă cu atenție, fără să comenteze sau să judece ce aude. Poate doar să pună întrebări care să stimuleze creativitatea copilului în a găsi soluția potrivită.

Exemple de întrebări:

1. La școală sau în afara ei:

- ☐ ai primit porecle
- ☐ ai fost ignorat/lăsat pe dinafară
- ☐ ai fost amenințat
- ☐ ai primit lovituri, pămui, îmbrânceli
- ☐ ai primit mesaje urâte pe telefon sau computer
- ☐ ai fost forțat să faci ceva ce nu ai vrut
- ☐ ai auzit vorbe urâte, neadevărate despre tine
- ☐ ai auzit remarci referitoare la modul în care arăți și te îmbraci
- ☐ ai auzit comentarii nepotrivite privind familia ta, statutul tău social și etnia ta.

2. Cât de des ți s-a întâmplat?

- ☐ în fiecare zi
- ☐ în fiecare săptămână
- ☐ în fiecare lună
- ☐ de câteva ori pe an

3. Unde s-a întâmplat?

- ☐ pe coridor
- ☐ în sala de clasă
- ☐ la toaletă
- ☐ pe terenul de sport
- ☐ în apropierea școlii

4. Cum te-ai simțit?

- ☐ trist
- ☐ mânios
- ☐ singur
- ☐ speriat
- ☐ rușinat
- ☐ ai fost indiferent
- ☐ te-ai distrat pe seama atitudinilor celorlalți.

5. Cum ai reacționat?

- ☐ ai vorbit cu învățătorul despre acest incident
- ☐ ai spus familiei
- ☐ ai reacționat agresiv
- ☐ ai ales să ignori.

6. În situația în care ai fost:

- ☐ ai încercat să ajuți persoana în cauză
- ☐ ai spus învățătorului
- ☐ nu ai intervenit, ai fost spectator
- ☐ ai vrut să faci ceva, însă nu ai putut.

Relațiile cu colegii

Odată cu începerea școlii, elevul de clasa I cunoaște mai multe persoane noi. Devine membru al unui grup, în care trebuie să-și găsească locul.

- Legarea unor relații este mai facilă pentru copiii deschiși, energici, care atrag repede în jurul lor prieteni și au tendința de a ocupa rolul de lider al grupului. Într-o situație mai grea sunt copiii timizi, care se simt nesiguri într-un mediu străin. **Este bine ca, la început, copilul să fie ajutat să se familiarizeze cu școala și colegii de aceeași vârstă**, pentru a nu rămâne izolat de restul clasei, ceea ce poate duce, mai târziu, la respingerea acestuia de către grupul de colegi.
- În școală, elevul poate întâlni nu numai prieteni deosebiți, ci și colegi violenți. Este bine să se discute cu copiii despre diferitele forme de violență, pentru ca aceștia să conștientizeze că, pentru astfel de comportamente, nu există niciodată justificare. **Elevul trebuie să știe că orice fel de violență este rea**, atât cea fizică (bătaia, bruscatul, punerea piedicii, provocarea durerii), cât și cea psihică (supărarea, înjosirea, ridiculizarea). Copilul nu trebuie să fie de acord, de asemenea, cu efectuarea unor activități care sunt neplăcute pentru el.
- Elevul de clasa I trebuie să știe că **nimeni nu are dreptul să ceară de la el vreun obiect sau bani**. Desigur, este bine să li se insuflă copiilor bunul obicei de a împărți cu ceilalți, dar aceasta trebuie să se refere mai degrabă la obiecte mărunte și să se petreacă în rândul prietenilor. Copilul nu trebuie să se simtă niciodată obligat să dea ceva cuiva. Pentru a evita situațiile neplăcute, este bine să se pună în vedere părinților să verifice ce obiecte iau copiii la școală. Trebuie evitat să ia cu ei obiecte valoroase sau sume mari de bani! Aceasta deoarece nu numai că generează risc pentru copii (furt, tâlhărie), dar poate să trezească totodată și un sentiment de invidie în rândul colegilor. Pentru ca elevul să nu aibă la el o sumă mare de bani, este mai bine să i se dea sandviș, un fruct și apă.

- La școală, elevul trebuie să se simtă în siguranță, de aceea este important să știe că, în cazul apariției unei situații care îl neliniștește sau îi stârnește frica, să discute despre aceasta cu învățătorul său, care are capacitatea să rezolve repede problema elevului. Nu trebuie neglijate situațiile care îi neliniștesc pe copii. Trebuie analizată fiecare situație în parte și menținută o colaborare strânsă cu părinții.

- Este important ca atât în timpul lecțiilor, dar și în pauze, să li se formeze elevilor o atitudine de respect față de diversitatea și individualitatea fiecărui membru din clasă.

Încă de la început este bine de învățat copiii să aibă simțul datoriei de a-i ajuta pe cei slabi sau pe cei care se descurcă mai greu decât alții. Este bine să li se pună în vedere ideea de sprijin reciproc și orice manifestare de acest gen să fie răsplătită.

SIGURANȚA

ACASĂ

Casa este locul care se asociază cu confortul, liniștea și siguranța. Din experiența părinților, rezultă totuși că jumătate dintre accidente în care sunt implicați copiii se petrec tocmai în casă.

Jocurile copilărești și manifestările inadecvate pot avea consecințe neplăcute. Într-adevăr, un copil cu vârsta mai mică de 10 ani ar trebui să-și petreacă timpul în casă supravegheat de un adult, însă pot să apară și cazurile în care rămâne un moment singur. Este important să știe atunci să se joace în siguranță și cum să se comporte într-o situație periculoasă.

Când părinții lipsesc de acasă

Elevul de clasa I poate rămâne singur acasă, dar nu pentru mult timp. Trebuie să știe unde sunt părinții, cum să ia legătura cu aceștia în caz de nevoie. Copilul trebuie să aibă întotdeauna la îndemână numărul de telefon al părinților și al unei alte persoane din familie.

20

gustare sănătoasă.

- **Când copilul este singur acasă, nu trebuie să deschidă nimănui ușa.** Nu trebuie, de asemenea, să dezvăluie faptul că este singur și trebuie să aibă grijă și la persoanele care se dau drept cunoștințe ale părinților sau care-i informează că s-a întâmplat ceva cu părinții și vor, de exemplu, să-i ducă la spital. Dacă familia locuiește într-un apartament, copilul nu trebuie să permită accesul persoanelor necunoscute în bloc prin intermediul interfonului.
- **La începutul zilei, părinții trebuie să le pregătească copiilor o masă complet hrănitoare.** În ghiozdan, este bine să se împacheteze un sandviș, un fruct și apă. Mulțumită acestui lucru, când se va întoarce de la școală, copilul nu va „trebălui” prin bucătărie pentru a-și pregăti ceva de mâncare. Este bine ca părinții să lase acasă, într-un loc vizibil, o
- **Copilul trebuie să știe care obiecte din casă sunt periculoase și pe care nu trebuie să le folosească. O atenție deosebită trebuie îndreptată spre tot genul de mașini de gătit, cuptoare, aragazuri, fiare de călcat.** Utilizarea necorespunzătoare de către copii poate provoca leziuni și chiar explozii sau incendii. Sub nicio formă, elevul de clasa I nu trebuie să se folosească de chibrituri – un moment de neatenție poate crea o situație periculoasă. În absența părinților, copiii nu trebuie să încerce să taie sau să repare nimic și nici să meșterească pe la prizele electrice și cablurile conectate la acestea.
- **Medicamentele pot fi luate doar în prezența unei persoane adulte: cel mai bine administrate de părinți**

sau, de exemplu, de asistenta din școală. Copilul nu trebuie să aibă deloc acces la dulapul cu medicamente. Dacă se simte rău și părinții nu sunt acasă, trebuie să-i sune imediat.

- **Când răspund la telefon, nu trebuie să informeze că părinții nu sunt acasă.** Copiii trebuie să spună că părinții sunt ocupați și că vor reveni cu telefonul când se vor elibera.

Situațiile periculoase

Părinții trebuie să amplaseze într-un loc bine vizibil din casă o listă cu numere de telefon: al lor, al rudelor, al unor vecini de încredere și telefonul pentru situații de urgență. Copilului îi trebuie prezentate din timp aceste numere de telefon, explicându-i-se totodată în ce situație trebuie să sune la un anumit număr și cum să se comporte în timpul convorbirii.

Telefonul pentru situații de urgență:

112

numărul unic pentru situații de urgență

Copilul trebuie să poată face diferența între ce înseamnă urgență și ce nu are caracter urgent. Iată câteva situații pentru care acesta nu ar trebui să sune la 112: și-a pierdut stiloul, l-au certat părinții sau învățătorul, din curiozitate. Când se sună nejustificat un echipaj de salvare/poliție/ pompieri este dirijat greșit și acest lucru poate costa viața altor persoane, care au, într-adevăr, nevoie de ajutor.

De fiecare dată când este posibil, copilul trebuie să anunțe mai întâi un adult (părinte/ învățător/ profesor de serviciu etc.) despre problema pe care o întâmpină, iar acesta va lua decizia dacă este nevoie sau nu să sune la 112.

- **Dacă o persoană adultă, sub a cărei îngrijire este copilul, își pierde cunoștința, trebuie să sune pentru ajutor la numărul 112!** După ce i s-a făcut legătura cu salvarea, trebuie:
 - Să se prezinte.
 - Să spună câți ani are.
 - Să precizeze unde se află.
 - Să spună ce s-a întâmplat și de ce este nevoie de ajutor. Este important să li se amintească copiilor ca, în astfel de situații, să rămână liniștiți, să răspundă la toate întrebările și să asculte cu grijă persoana cu care vorbesc.
- **Dacă în casă izbucnește un incendiu, trebuie imediat anunțată o persoană adultă!** În cazul în care copilul este singur acasă, trebuie să iasă cât mai repede din ea și să închidă ușa după el, ca să prevină extinderea incendiului. După părăsirea casei, trebuie să anunțe cât mai repede o persoană adultă despre situație. Copilul nu trebuie să se apropie de o clădire în flăcări! Poate suna la pompieri doar când a ajuns într-un loc sigur – nu din incinta clădirii în pericol.
- **În cazul în care copilul simte miros de gaz, imediat trebuie să anunțe persoanele adulte din apropiere!** Nu are voie să pornească aparate electrice, să aprindă lumina, chibrituri sau brichete. Trebuie să deschidă larg fereastra și să iasă în afara clădirii.
- **Poliția veghează asupra siguranței copiilor. Dacă un minor se simte amenințat, știe că cineva vrea să-i facă rău sau îi este frică de ceva, poate să apeleze întotdeauna la aceasta.**

Trebuie reținut faptul că 112 este numărul pentru apeluri de urgență, valabil în toate țările Uniunii Europene, apelabil de la orice terminal de telefonie, fix (chiar și telefoanele publice, indiferent dacă avem sau nu cartelă) sau mobil (chiar dacă avem sau nu credit, chiar și fără cartelă inserată în telefon).

Copilul și accesarea internetului

Calculatorul cu acces la internet este un element caracteristic al vieții moderne. Mulțumită acestuia, copilul cunoaște lumea, învață, se joacă. Părțile pozitive ale internetului sunt foarte multe, însă acesta atrage după sine și multe pericole pentru fiecare utilizator.

La efectele negative ale internetului sunt expuși în special copiii, avându-se în vedere lipsa de informații și naivitatea acestora. Pentru a-i proteja de pericolele spațiului cibernetic, este bine să-i învățăm regulile utilizării sigure a internetului.

1. **Este recomandat ca un copil să descopere internetul împreună cu părinții.** Pot găsi împreună părțile pozitive și sigure. Chiar învățătorul poate propune accesarea unor site-uri sigure, adecvate vârstei copiilor. Multe pagini îndeplinesc nu doar rolul distractiv, dar și educativ.
2. **Elevii trebuie să știe că nu toate informațiile care circulă pe internet sunt credibile.** Câteodată, textele sunt create de către persoane care au cunoștințe de bază pe o anumită temă, de aceea este bine să se verifice informațiile de pe internet cu manualul sau enciclopedia.
3. Recomandăm ca un copil la această vârstă să nu utilizeze rețelele de socializare, din motivele menționate anterior. Dacă, însă, părinții aprobă o astfel de activitate, trebuie avute în vedere următoarele aspecte: **copiii trebuie să fie foarte atenți atunci când își fac noi cunoștințe pe internet!** Să nu aibă încredere în persoanele cunoscute în acest mod și nici să nu creadă ceea ce spun acestea. Este posibil ca fetița de 13 ani, pe nume Ana, să fie în realitate un bărbat de 40 de ani. Periculoasă este și fixarea unei întâlniri cu o persoană cunoscută pe internet. Dacă cineva propune o asemenea întâlnire, trebuie informați părinții. Dacă aceștia sunt de acord, întâlnirea trebuie fixată într-un loc public, copilul fiind însoțit de unul dintre părinți, un frate mai mare sau o persoană adultă de încredere.
4. **Copilul nu trebuie să transmită nimănui datele personale, fără acordul părinților!** Acolo unde se poate, trebuie utilizat un nick-name (pseudonim). Dacă pagina cere introducerea numelui și a prenumelui, copiii trebuie să-i informeze pe părinți despre aceasta. Datele pe care este recomandat să nu le transmită sunt: numele și prenumele, numele și prenumele părinților și rudelor, adresa, numărul de telefon, denumirea și adresa școlii pe care o frecventează, fotografii. De asemenea, pe internet nu trebuie menționat nimic despre viața personală, despre propriile probleme, starea materială a părinților. Aceste informații pot fi utilizate cu rele intenții.
5. **Dacă elevul ajunge pe site-uri destinate adulților sau dacă primește de la cineva mesaje supărătoare, indecente, neplăcute, trebuie să-și informeze părinții.** Părinții trebuie să fie înțelegători cu copiii, în cazul în care aceștia intră din greșeală pe o pagină neadecvată. Copiilor trebuie să li se explice cu calm latura dăunătoare a acestor conținuturi. Copilul trebuie să știe că întotdeauna poate povesti părinților ce l-a neliniștit, supărat sau speriat în rețea.

„În curte”

- **Copilul nu poate ieși din casă fără știrea părinților sau a tutorelui!**
- **Când iese din casă, copilul nu trebuie să poarte cheile într-un loc vizibil!** Cel mai bine este să stabilească cu părinții un loc sigur pentru păstrarea acestora.
- **Copilul nu trebuie să se joace afară după lăsarea întinericului și nici în locuri nepopulate.**
- **Trebuie să aibă grijă când interacționează cu persoane străine!** Nu trebuie să primească niciodată de la acestea atenții sau dulciuri! Nu trebuie să se urce în mașina unei persoane necunoscute și nici să o însoțească în diverse locuri chiar dacă aceasta pare a fi amabilă! Nu trebuie să relateze necunoscuților niciun fel de informații despre el, familia sau locuința sa. Cel mai bine este să se depărteze, spunând că s-a uitat tata de la balcon și trebuie să se întoarcă acasă. Trebuie amintit copiilor că o persoană răuvoitoare nu arată întotdeauna periculos. Ea poate fi chiar și o doamnă elegantă și amabilă.
- **Jucându-se afară, trebuie să aibă grijă la animalele necunoscute!** Copilul nu trebuie să se apropie de ele și nici să le mângâie. Chiar dacă arată prietenos, un câine sau o pisică pot fi periculoși și-i pot răni. **Trebuie ținut minte că, în cazul în care este atacat de un câine, cea mai sigură poziție este cea a „țestoasei”.**

- **Copiii nu trebuie să se joace cu obiecte găsite și necunoscute și nici cu recipiente de proveniență necunoscută!** Pot fi periculoase – pot conține substanțe toxice sau explozive.
- **Persoanele minore nu au voie să utilizeze petarde sau alte materiale pirotehnice!** Ei trebuie să înțeleagă faptul că restricțiile legii au în vedere, în primul rând, protejarea lor de accidente care pot fi provocate de acestea.
- **Este interzis jocul în locurile periculoase: lângă șosea, pe șinele de cale ferată, în clădiri părăsite.**
- **Atunci când se joacă pe tobogan, trebuie păstrată o anumită distanță față de ceilalți copii!** Poate coborî doar atunci când jos nu mai este nimeni și, după aceea, trebuie să părăsească imediat zona! Nu are voie să se cațere pe zona de coborâre a toboganului!
- **În leagăn, trebuie să se dea unul singur, în poziția șezut, ținându-se cu ambele mâini de barele laterale ale scaunului.** Aceleași reguli sunt valabile și la carusel. Sunt periculoase săritul și apropiatul de leagăn ori de carusel, când acestea sunt în mișcare.
- **Fotbalul trebuie jucat, întotdeauna, cât mai departe de șosea, în locuri special amenajate.**

SIGURANȚA

ÎN VACANȚĂ

Vacanțele de iarnă și de vară sunt perioadele cele mai dorite și așteptate. Elevii au, în sfârșit, mult timp liber, cunosc noi prieteni, pleacă în locuri necunoscute. Pentru ca odihna din anotimpul rece, dar și din cel cald, să fie plină numai de amintiri plăcute, este bine să li se dea sfaturile necesare, pentru a evita situațiile periculoase.

Siguranța în vacanța de iarnă

Ninsoarea este un prilej deosebit de distracție. Se pot face oameni de zăpadă sau se pot organiza bătaii cu bulgări. Multe bucurii le aduc copiilor și sporturile de iarnă – copiii se dau cu plăcere cu sania sau cu schiurile, ori învață noi figuri pe patine.

Pentru ca elevii să fie în siguranță în perioada vacanței de iarnă, este bine să li se atragă atenția asupra potențialelor pericole, reamintindu-le cele mai importante reguli:

- **La ieșirea din casă, copilul trebuie să fie îmbrăcat corespunzător!** Trebuie reținut că 50% din căldură se pierde pe la cap – căciula cu siguranță îl va feri de frig, asigurându-i o joacă plăcută și prelungită.
- **Îmbrăcatul se face după metoda „foițelor de ceapă”!** Această metodă este cea mai bună, deoarece între straturi rămâne aer, care funcționează ca izolator. Pentru a nu se uda, copilul trebuie să fie îmbrăcat cu o haină și încălțăminte impermeabile!
- **Înainte de a ieși afară, trebuie să servească o masă energizantă!** Nu trebuie să fie o masă copioasă, ci una hrănitoare și ușoară: o băutură caldă (ceai sau cacao cu lapte), un sandviș cu pâine integrală, șuncă sau brânză și legume (salată, castravete, roșie).
- **În cazul în care copiii plănuiesc o bătaie cu bulgări, trebuie să aibă grijă de siguranța altor participanți la joc!** Pentru ca nimănui să nu i se întâmple ceva rău, bulgării trebuie să fie nici prea mari și nici prea tari. Atunci când se fac bulgări, trebuie avut în vedere că prin zăpadă se pot strecura pietre sau obiecte ascuțite. Este bine dacă, înainte de „luptă”, se stabilesc regulile: de exemplu, bulgării se vor arunca doar la picioare și de la o anumită distanță.
- **Sub nicio formă nu trebuie să se intre pe gheața de pe lac!** Chiar dacă mai multe zile la rând temperaturile se mențin negative și stratul de gheață este gros, în unele zone acesta poate fi mai subțire. În loc de lac, este recomandat să meargă la cel mai apropiat patinoar!

- **Nu trebuie să se coboare cu sania în preajma unei șosele sau a altor locuri periculoase,** ca de exemplu: lacuri, râuri, margini abrupte. Pe sanie se coboară cu picioarele în față – acrobațiile pe sania în viteză sunt foarte periculoase!
- **Țurțurii care atârnă la acoperișurile clădirilor constituie un mare pericol.** Nu trebuie să se joace în zona unde se întâlnesc astfel de situații! Trebuie să aibă grijă și la scările alunecoase din cauza zăpezii și a gheții!
- **Este bine de amintit copiilor că mâinile și picioarele înghețate sunt semnalul întoarcerii acasă!**
- **Îmbrăcămintea udă trebuie scoasă imediat după intrarea în casă!** Cel mai bine este să se schimbe în haine comode de bumbac și să-și pună ciorapi groși. Este recomandată o băutură caldă: un ceai cu lămâie sau o cacao cu lapte.

Siguranța în vacanța de vară

Siguri în tabără și în excursie

- **Atunci când pornesc într-o excursie la munte, copiii trebuie să aibă o vestimentație adecvată:** un tricou de bumbac și pantaloni lejeri, iar în rucsac o pelerină de ploaie sau o geacă impermeabilă! Încălțăminte trebuie să fie una comodă – este important ca talpa să nu fie alunecoasă!
- **Niciodată nu trebuie să se îndepărteze de grup!**
- **Înainte de a merge prin pădure, este bine să își aplice o cremă/unguent împotriva căpușelor și a țânțarilor!**
- **În pădure, copiii nu trebuie să se abată de la cărare – aceasta poate duce la întâlnirea cu un animal periculos!**
- **Elevul trebuie să poarte întotdeauna la el numărul de telefon al părinților și al însoțitorului din tabără sau al ghidului din excursia respectivă.** O sumă mai mare de bani trebuie încredințată însoțitorului, iar asupra sa să poarte sume mici! Copilul nu trebuie să se laude cu câți bani de buzunar i-au dat părinții pentru plecare!
- **Trebuie să aibă grijă la animalele sălbatice întâlnite în natură, dar și la câinii fără stăpân!** Chiar și un animal care pare inofensiv poate fi periculos.
- **Pe întreaga perioadă a taberei sau a excursiei, copiii trebuie să fie precauți cu persoanele nou cunoscute!**

Siguranța în locurile cu apă

Atunci când soarele arde puternic, băile în mare, în lac sau în bazinul de înot sunt una dintre cele mai bune distracții pentru copii. Trebuie, totuși, respectate anumite reguli de siguranță:

- **Se poate înota doar în locurile supravegheate – acolo unde există un salvamar!** Nu se poate înota în locurile unde scăldatul este interzis, chiar dacă apa pare curată și locul plăcut!
- **Nu trebuie sărit în apă când corpul este încălzit!** După o perioadă mai lungă de stat la soare, trebuie intrat în apă treptat, pentru a evita șocul termic.
- **Săritul în apă „în cap” este sigur doar la bazin, sub supravegherea personalului specializat în acordarea primului ajutor în astfel de cazuri!** La bazin se cunoaște adâncimea. Nu se poate sări în apă în acest mod în locurile necunoscute!
- **Salteaua gonflabilă sau colacul nu folosesc la înotul în apă adâncă!**
- **Nu trebuie înotat imediat după masă!** Apa rece poate provoca crampe ale stomacului.
- **Înotul solicită intens organismul copilului!** După ieșirea din apă, este bine ca acesta să mănânce o masă hrănitoare.
- **Îmbrăcămintea udă se usucă repede la soare, însă, dacă bate vântul, copilul ar trebui să îmbrace haine uscate imediat după baie!**
- **Atenție la arsurile solare!** Este bine ca, înainte de a pleca la plajă, să i se aplice o cremă cu un factor de protecție mare, rezistentă la apă!

În siguranță la soare

- **În timpul caniculei, expunerile la soare trebuie făcute cu moderație!** În intervalul orar 11:00-15:00, soarele arde cel mai puternic – atunci este bine ca cel mic să stea la umbră sau să rămână acasă.
- **Când iese din casă, e bine să poarte o pălărie sau o șapcă pe cap și ochelari de soare cu filtru UV!**
- **Pielea copilului este mult mai sensibilă decât a unui adult, de aceea este bine să i se creeze un obicei în a folosi cremele protectoare!**
- **Copilul trebuie să evite efortul la soare!** Imediat cum simte că este obosit, slăbit sau că îl doare capul, trebuie să îl informeze pe însoțitor sau să se întoarcă repede acasă!

PARTEA A II-A

SCENARII PENTRU ACTIVITĂȚI

SCENARII PENTRU ACTIVITĂȚI

TEMA NR. 1: ȘTIM SĂ NE COMPORTĂM ÎN DRUM SPRE ȘCOALĂ

Scopul acestor ore este cunoașterea regulilor unui comportament sigur în drumul spre școală și conștientizarea copiilor privind necesitatea unei reacții corespunzătoare în diferite situații periculoase.

1. Copiii vor fi împărțiți în grupe, cu ajutorul unor **cartonașe cu 4 culori diferite**, pe care învățătorul le pune sub scaunul acestora. După ce s-a verificat și memorat ce culoare se află sub scaunul lor, copiii sunt rugați să vină la tablă, formând un semicerc.
2. Învățătorul îi informează pe copii despre un oaspete special, care se va juca și va învăța împreună cu ei – îl prezintă pe Tedi. Apoi, va așeza pe tablă imaginea unei case și a unei școli (**anexa nr. 1**). Între ele pune semnul întrebării și le adresează copiilor întrebarea: „**În ce mod se poate ajunge de acasă la școală?**”. Îi invită pe elevi să execute această primă sarcină.
3. Copiii sunt împărțiți în grupe. Fiecare grupă primește câte o **foaie și lipici**. Sarcina lor este să asambleze și să lipească **puzzle-uri (anexa nr. 2)**. Învățătorul așază ilustrațiile primite pe tablă, sub imaginile casei și a școlii, iar apoi marchează desenele: „autobuz”, „mașină”, „bicicletă”, „pieton”. Învățătorul le va povesti copiilor despre „Tedi - Școala Siguranței” și le va dezvălui că, pe parcursul orei, vor afla cum pot călători în siguranță de acasă la școală.
4. Elevii, cu ajutorul învățătorului, vor construi un „**autobuz**” din scaune (în loc de scaune se pot folosi coli de hârtie) – două rânduri a câte două scaune, cu trecere pe mijloc și un loc pentru șofer. **Două șnururi** așezate pe jos vor indica intrarea în „autobuz”. Învățătorul le va aminti că niciodată nu trebuie să stea prea aproape de carosabil sau să alerge prin fața sau direct în spatele autobuzului. Îi roagă pe copii să intre pe rând înăuntru și să ocupe locurile. Învățătorul (șoferul) va da niște comenzi: „ne uităm în dreapta” (pune mâna la frunte și se

uită în dreapta, același lucru îl fac și copiii), „ne uităm în stânga” (pune mâna la frunte și se uită în stânga), „îi zâmbim vecinului nostru”. Se ridică și se așază „Albaștrii”, se ridică și se așază „Verzii”, se ridică și se așază „Galbenii”, se ridică și se așază „Roșii”. Comenzile se pot repeta, schimbând ordinea acestora și ritmul de comunicare. Apoi, învățătorul le spune copiilor că a luat sfârșit călătoria și-i informează despre următoarele stații:

- **prima stație** – coboară „Albaștrii”;
- **a doua stație** – coboară „Galbenii”;
- **a treia stație** – coboară „Verzii”;
- **a patra stație** – coboară „Roșii”.

Copiii părăsesc autobuzul și se așază în semicerc, lângă tablă. Este important să iasă pe rând și să nu se împingă.

5. Copiii așază niște **pernuțe** (de exemplu: ziare, coli de hârtie), formând un cerc și se așază pe ele turcește. Pernuța va îndeplini rolul de scaun de **mașină**. Când învățătorul **pornește muzica**, copiii se plimbă în afara cercului format din pernuțe. În momentul în care oprește muzica, învățătorul va striga: „Plecăm în excursie!”, iar copiii trebuie să ocupe una dintre pernuțe și să-și pună centura (se încrucișează brațele pe piept). De fiecare dată când pornește muzica, învățătorul va lua două pernuțe. Copiii care nu au reușit să ocupe loc pe pernuțe se vor așeza într-un loc indicat de învățător. Câștigătorii vor fi răsplătiți cu aplauze. Ca premiu pentru comportamentul adecvat, sub imaginea mașinii de pe tablă, va fi pus chipul lui Tedi zâmbind.
6. Copiii se așază în semicerc. Învățătorul îi întreabă pe copii ce **semne de circulație** cunosc și de ce sunt ele importante. După câteva

minute de discuție, le va arăta elevilor semnele care privesc mersul pe bicicletă și le explică semnificația acestora (**pag. 9**). „Dacă știm deja semnele de circulație, putem pleca într-o scurtă călătorie!”.

7. Copiii vor asculta atent ce le povestește învățătorul. Sarcina lor este să reacționeze la cuvintele stabilite mai devreme (înainte de începerea citirii, trebuie exersat cu elevii):
 - **sonerie** → imităm sunetul soneriei „cling! cling! cling!”;
 - **bicicletă** → rotim din mâini ca și cum am da din pedale;
 - **casca** → ne cuprindem capul cu mâinile, formând o „casca”;
 - **lumină** → strângem de trei ori pumnii, îndreptându-i în față;
 - **frână** → cu o mână apăsăm frâna și imităm sunetul frânatului „yiii!”.

„Plimbarea lui Tedi”

Era o dimineață frumoasă de sâmbătă, așa că Tedi s-a hotărât să meargă la plimbare cu noua sa **bicicletă** de culoare roșie. Bineînțeles, mai întâi s-a pregătit corespunzător pentru această excursie. Și-a pus **casca** și a verificat dacă funcționează **frânele**, luminile și **soneria**. Apoi, și-a pus în rucsac un sandviș, un suc și astfel pregătit a plecat pe **bicicletă** în pădure. În timpul drumeției, a văzut multe animale interesante, care se bucurau ca și el de ziua însorită. La un moment dat, două veverițe au trecut în fugă pe cărare și Tedi a trebuit să folosească **soneria** și **frânele**, pentru ca nimănui să nu i se întâmple ceva rău. Înainte de prânz, s-a oprit în poieniță pentru a mânca cel de-al doilea mic dejun. Mergând pe **bicicletă**, Tedi se bucura de priveliște și de natura care-l înconjura, fără sa-și dea seama că începea să se lase întunericul. Până să se orienteze, s-a lăsat întunericul. Noroc că verificase **luminile**, care acum s-au dovedit foarte folositoare. După o oră, a ajuns cu bine acasă. A oprit **luminile** și a așezat **casca** la locul ei pe raft. Și-a dus **bicicleta** în garaj, plănuiind deja o nouă plimbare.

Apoi, învățătorul împarte foile de lucru (**anexa nr. 3, multiplicată**). Sarcina copiilor este să cuprindă cu o buclă verde lucrurile necesare pentru mersul pe bicicletă și să le taie pe cele inutile.

8. Învățătorul va realiza pe podea o „trecere de pietoni” – niște coli albe de hârtie sau panglici albe, care să imite benzile. Copiii se așază în șir, având sarcina de a traversa pe aceste „benzi”. Învățătorul le va aminti cum trebuie procedat (privit în stânga, în dreapta și din nou în stânga), iar apoi fiecare va trece corect „de

partea cealaltă a străzii”. Același exercițiu îl vor face pe rând toți elevii. Învățătorul pregătește 2 coli de hârtie, una de culoare verde și una roșie, capace de borcane, creioane, bețișoare, bandă adezivă și foarfece. Sarcina copiilor este să încercuiască și să decupeze câte un cerc verde și unul roșu, iar apoi să le lipească de bețișoare. Când vor deveni ca niște palete de poliție, învățătorul îi va învăța pe copii un cântec simplu (iar atunci când se aude: „lumina verde” se ridică cerculețul verde, „mergi” – se merge pe loc, „lumina roșie” – cerculețul roșu în sus, „stop” – mâna scoasă în față arată stop, iar la final se bate de 3 ori din palme):

LUMINA VERDE înseamnă „MERGI”

LUMINA ROȘIE înseamnă „STOP”

Cântă cu Tedi

Și bate din palme unu, doi, trei!

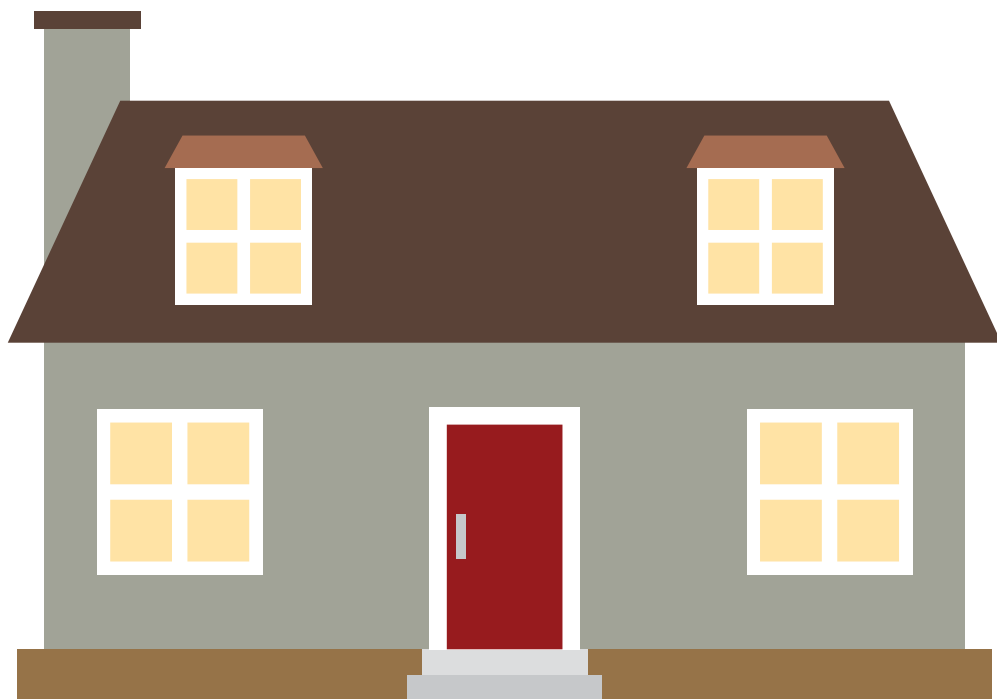
Ca premiu pentru melodia frumos interpretată, sub imaginea unui băiețel mergând se va pune chipul zâmbitor al lui Tedi.

9. Sarcina copiilor este să răspundă, cu ajutorul semnelor pregătite anterior (cerculețele roșii și verzi), la întrebările citite de învățător. Semnul verde înseamnă da, iar cel roșu, nu. Înainte de începerea propriu-zisă a jocului, învățătorul pune câteva întrebări de probă (de exemplu: îmi place la școală, sunt fetiță, am 7 ani), iar apoi începe jocul.

- 1) Înainte de a porni într-o călătorie cu bicicleta, trebuie să verificăm dacă funcționează luminile, frânele și soneria (da – lumina verde).
- 2) Elementele reflectorizante folosesc doar ca decorație (nu – lumina roșie).
- 3) Pentru a fi mai bine vizibil la trecerea de pietoni, trebuie ridicată o mână (da).
- 4) Elementele reflectorizante se poartă sub bluză sau haină, pentru a nu-i orbi pe șoferi (nu).
- 5) Când se aprinde lumina verde, trebuie imediat pășit pe trecerea de pietoni (nu).
- 6) Dacă trecerea de pietoni nu este semaforizată, atunci, pentru a traversa de cealaltă parte a drumului, trebuie să ne oprim, să ne uităm în stânga, în dreapta și din nou în stânga (da).
- 7) Lumina roșie înseamnă că poți trece (nu).
- 8) Când se merge cu mașina, trebuie pusă centura de siguranță (da).

La finalul orei, învățătorul le mulțumește copiilor pentru colaborare.

Tema nr. 1. Anexa nr. 1

Tema nr. 1. Anexa nr. 2

Tema nr. 1. Anexa nr. 3

INSTRUCȚIUNI PENTRU COPII:

„Găsește și încercuiește lucrurile, fără de care un copil nu poate pleca într-o plimbare cu bicicleta!”

TEMA NR. 2: Siguranța la școală, acasă și în curte.

Scopul acestor ore este de a arăta elevilor ce situații trebuie evitate la școală, acasă și în curte, precum și de a le face acestora cunoscute regulile de bază, pentru a proceda corect în situațiile periculoase.

1. Învățătorul împarte clasa în **trei grupe**. Într-un săculeț va avea niște **foi pregătite dinainte cu cerceulețe desenate** (galben, roșu și verde). După ce au tras din săculeț câte o foaie, vor reține culoarea și se vor așeza în formă de semicerc la tablă.
2. Învățătorul le va aminti copiilor ce au învățat **la orele precedente** („Tema nr. 1: Știm să ne comportăm în drum spre școală.”). Apoi, va desena pe tablă niște chipuri zâmbitoare de copii și îi va întreba pe elevi unde își petrec cel mai des timpul.
3. Copiii se așază pe grupe. Fiecare grupă primește câte o planșă, pe care apar 4 mici imagini (**anexa nr. 1**). Sarcina fiecărei grupe în parte este de a se gândi cum se poate defini într-un cuvânt locul la care se referă imaginile. Acestea sunt:
 - **casa** (imagini ale unor copii în bucătărie, cameră, baie și sufragerie);
 - **școala** (imagini ale unor copii în clasă, în sala de mese, pe hol și la bibliotecă);
 - **curtea** (imagini ale unor copii în leagăn, la nisipar, desenând cu cretă și cățărându-se pe scări).

După un moment de gândire, copiii vor rezolva exercițiul, iar învățătorul va trage trei săgeți

sub chipurile de copii și va așeza imaginile de mai sus, trecând în dreptul fiecăreia: casa, școala, curtea.

4. Copiii se așază în cerc. Învățătorul le arată o cutie și le spune că Tedi a rămas astăzi singur acasă și nu știe **cu ce se poate juca în siguranță**. În cutie sunt lucrurile care îl interesează, iar elevii trebuie să decidă cu care dintre aceste lucruri se pot juca și cu care nu atunci când părinții nu sunt prin preajmă. În cutie, în loc de imagini decupate (**anexa nr. 2**), se pot introduce obiecte adevărate. Copiii își aruncă unul altuia o minge, spunând pe rând câte un vers dintr-o strofă rimată. A patra persoană va adăuga numele elevului către care aruncă mingea. Sarcina lui este să extragă din cutie un obiect și să răspundă la întrebarea dacă este sau nu voie să te joci cu el, iar dacă nu, de ce?

**Când rămâi singur acasă,
Cu ce te joci? Spune-ne!
Ce e periculos și ce nu?
Andrei, nu-i așa că știi tu!?**

Învățătorul îi felicită pe copii pentru sarcina bine realizată și îi informează că acum îl vor ajuta pe Tedi să găsească un număr de telefon foarte important.

5. Copiii se așază pe grupe, formând trei rânduri. Primul copil din fiecare grupă vine la învățător și primește un plic cu o imagine în interior (o mașină de poliție, una de pompieri și o salvare - **anexa nr. 3**). La semnalul stabilit, elevii se întorc la rândul lor și își transmit în șoaptă unul altuia ce se află în imagine. Învățătorul le vorbește copiilor despre numărul unic pentru situații de urgență **112**, apelabil din orice rețea fixă sau mobilă. Îi învață să facă diferența între ce înseamnă urgență și ce nu are caracter urgent. Copiii vor primi niște planșe de colorat.

6. Copiii se așază, iar învățătorul le împarte semnele roșii și verzi din orele trecute. Îi roagă pe copii să asculte povestea cu „Pauza lui Bogdănel” și să reacționeze atunci când aud că băiatul se comportă incorect (semnul roșu sus) sau când atitudinea lui sau a colegilor lui sunt demne de laudă (semnul verde sus). Învățătorul povestește apoi despre comportamentul necorespunzător al lui Bogdănel și discută cu elevii despre cum se puteau evita incidentele și neplăcerile care au avut loc în pauză.
7. Învățătorul le împarte elevilor **planșele de lucru** cu labirintul (**anexa nr. 4**, multiplicată), la intrarea căruia stă neajutoratul Tedi, care a pierdut în curte cheia de acasă. Copiii îl ajută să o găsească, iar învățătorul le amintește faptul că aceasta nu trebuie ținută într-un loc vizibil. Apoi, copiii sunt întrebați ce jocuri le place să se joace în curte și la ce trebuie să aibă grijă în timpul jocului.
8. Învățătorul acoperă numărul de telefon de pe tablă, iar pe urmă îl repetă cu voce tare

împreună cu elevii. La final, învățătorul le mulțumește elevilor în numele lui și al lui Tedi pentru orele minunat petrecute. Va sublinia faptul că, din acest moment, elevii au devenit membrii adevărați ai „Școlii Siguranței Tedi”. Ca premiu, se vor împărți copiilor cărțile de la Tedi, pe care le pot completa acasă sau la școală, în funcție de decizia învățătorului.

„Pauza lui Bogdănel”

Bogdănel nu mai avea răbdare până la pauză. Se săturase de stat în bancă. De cum a auzit sunetul clopoțelului, a sărit ca ars și a început să alerge către ușă. Fugea atât de tare, încât nu a observat-o pe colega lui, Mihaela, care, fiind împinsă de băiețel, a căzut peste bancă și s-a lovit la cot. Colegele au condus-o pe fetiță, care plângea, la doamna asistentă medicală. Dar de Bogdănel nici urmă: a fugit cât a putut de repede în direcția scărilor, vrând, ca de obicei, să coboare pe balustradă. Însă, de data aceasta, a avut ghinion și s-a agățat cu pantalonul de un element de la balustradă ieșit în afară. Mama sigur nu o să se bucure de gaura din pantaloni, s-a gândit el! Pentru a se înveseli, Bogdănel a decis să meargă la chioșcul școlii, dar coada era foarte mare... Ce putea să facă? A împins-o pe micuța Ana, care era exact în față și bucuros i-a luat locul. Vânzătoarea a observat aceasta și a strigat la băiețel. Mai rău – nu a vrut să-i vândă nimic lui Bogdănel! Acesta, enervat, s-a întors și, din greșeală, l-a lovit în ochi pe colegul său, Ionuț. Asta l-a făcut să-i pară rău, pentru că Ionuț a început să plângă, iar Bogdănel chiar îl plăcea. L-a condus pe prietenul său la cabinetul medical, cerându-i iertare sincer pentru fapta lui rea. Clopoțelul a anunțat terminarea pauzei, așa că Bogdănel s-a întors trist către clasă. În fața ușii, a lovit cu toată puterea în mingea lăsată acolo de doamna profesoară de educație fizică, lovind un ghiveci cu flori de pe pervaz. Bogdănel, supărat cum era, a intrat repede în clasă, fără să-i mai pese de ghiveciul spart. Acolo, din păcate, îl aștepta doamna învățătoare cu Mihaela. Bogdănel și-a cerut iertare din nou, iar după aceea, obosit, s-a așezat în bancă, sperând să scape măcar de boacăna cu ghiveciul spart. Nu a mers! Câteva minute mai târziu, a intrat doamna de serviciu, care îl văzuse pe ștrengarul nostru. Băiețelul și-a recunoscut vina, promițând că va aduce un ghiveci nou, cumparat din banii lui de buzunar. Această pauză nu a fost cea mai reușită pentru Bogdănel, așadar și-a promis că următoarea va fi mai liniștită.

Tema nr. 2. Anexa nr. 1

35

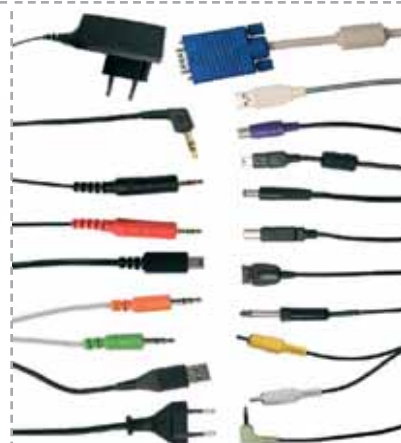
CASA

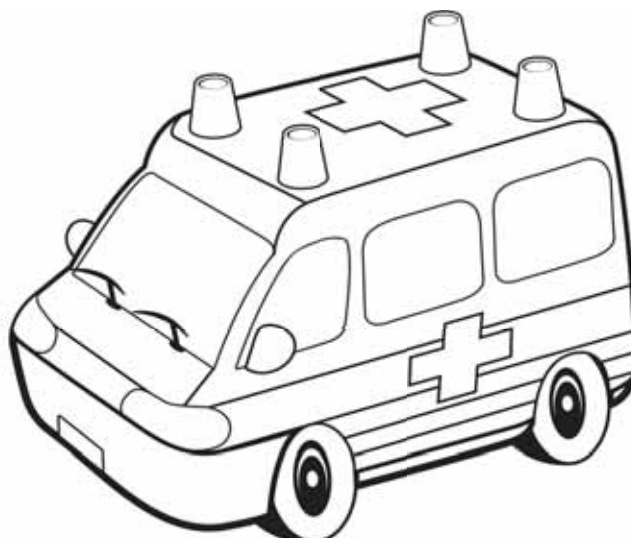
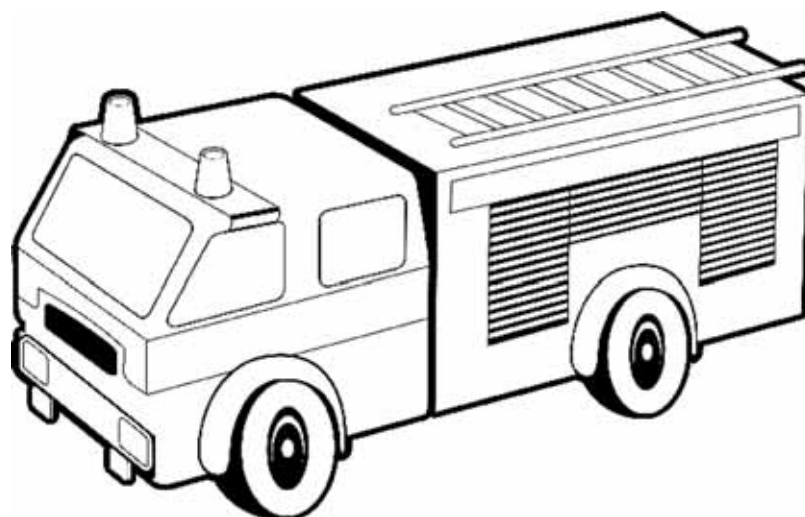
Tema nr. 2. Anexa nr. 1

Tema nr. 2. Anexa nr. 2

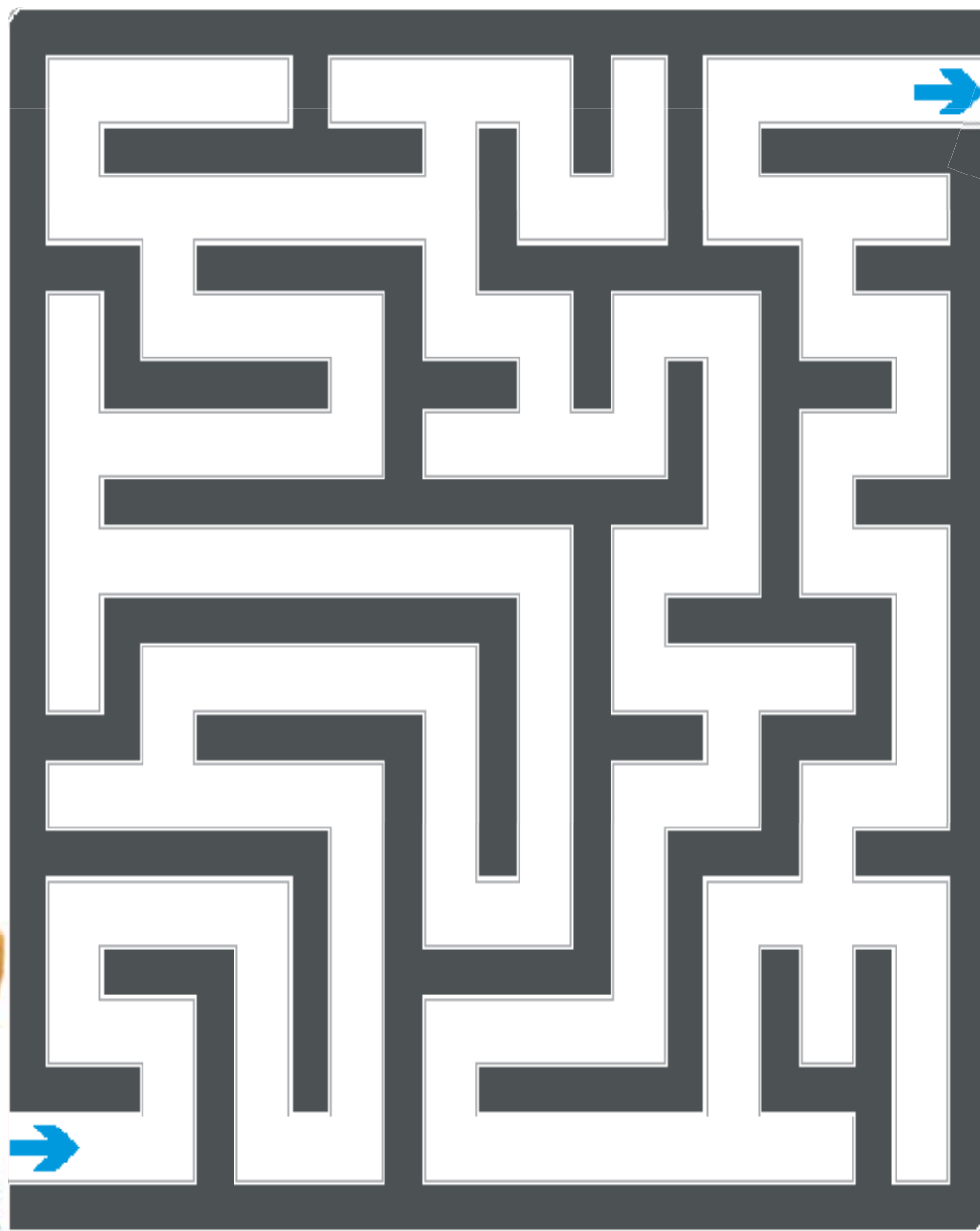
112

39

112

Tema nr. 2. Anexa nr. 4

TEMA NR. 3: Siguranța la școală – prevenirea, recunoașterea și gestionarea bullyingului

Scopurile acestor activități sunt de a informa elevii despre fenomenul bullying și de a-i determina să vorbească și să ceară ajutor când recunosc acest tip de comportament. Exercițiile stimulează cooperarea, lucrul în echipă, respectarea și celebrarea diferențelor, nu competiția sau ierarhizarea.

1. Învățătorul le vorbește copiilor despre **scopul comportamentului nedorit**. Există patru posibile scopuri: **atenția, puterea, răzbunarea, inadecvarea (retragerea)**. Fiecare copil își dorește atenție și putere și când nu le obține, se simte descurajat și încearcă să le obțină în mod negativ. Adesea ajunge să fie și mai descurajat și atunci trece la următorul scop, răzbunarea: se simte rănit și vrea să rănească la rândul lui, iar când e complet descurajat nu mai încearcă nimic a ajuns la al patrulea scop, vrea doar să fie lăsat în pace.

Învățătorul descrie fiecare scop în parte și îi invită invitați să dea exemple.

Scopul este informarea, învățarea, nu judecarea sau corectarea.

Atenția - se manifestă prin întreruperi, încercarea de a i se face pe plac în mod excesiv, zgomotos, fără odihnă, se dă în spectacol, face pe clownul, ingenios, "hiperactiv", interogări frecvente, obiceiuri proaste, dificultăți simulate în ceea ce privește temele, pozne minore, maimuțări, mici răutăți, îmbrăcăminte ciudată, gălăgie, neastâmpăr, încearcă să impresioneze partenerii, vorbărie.

- **Soluții la școală:** să fie recepționar, să se ocupe de anunțuri publicitare, club de teatru, elev

manager pentru echipa etc.

Puterea - agresiv, rebel, insolent, refuză să muncească, minte, nu se supune, temperamental, încearcă să dea ordine, se supără, plânge când nu i se face pe plac, ostil, se opune, rezistent, se luptă, este apatic (arată că nu i se poate comanda atenția la ore), nesupunere, furie, șefie, minciună.

- **Soluții la școală:** asistent, antrenor, mediator în certurile elevilor, supraveghetor, lider consiliul clasei.

Răzbunarea - violent, ursuz, cu dorința de a răni, furt, comportament distructiv, vandalism. Rănire verbală sau fizică a adulților, a animalelor sau de sine.

- **Soluții în școală:** ajutor al consilierului, ajutor pentru copiii cu nevoi speciale, militant pentru corectarea nedreptăților.

Retragerea - Nu face nimic sau face foarte puțin. Dacă încearcă ceva, renunță cu ușurință. Se izolează de ceilalți. Nu are o problemă de comportament dezbinător. Renunță cu ușurință, evită încercările, absenteism, abandon, răspunsul la corecție este tăcerea.

- **Soluții în școală:** meditat în particular apoi să prezinte clasei subiectul, să ajute alt elev, să se implice în organizații, sport fără competiție.

2. Copiii lucrează în echipă, se joacă și învață. Exercițiul stimulează cooperarea, recunoașterea asemănărilor și respectarea diferențelor, un **mod de a înțelege personalitatea copiilor**. La final, fiecare primește o foaie cu punctele sale forte.

Pe o foaie mare sau pe tabla, învățătorul scrie numele a 4 animale: **cameleon, vultur, broască țestoasă, leu**. Fiecare copil are un cartonaș. Pe o parte a cartonasului, copiii scriu trăsăturile specifice fiecărui animal, iar pe verso, numele animalului cu ale cărui trăsături se identifică cel mai mult. Apoi, copiii formează grupuri de lei, cameleoni, vulturi, broaște țestoase și identifică lista de caracteristici specifică grupului din care fac parte.

Ce pot spune despre:

Cameleoni: au ochi ageri, văd cu fiecare ochi separat, sunt buni observatori, adaptabili, pot trăi în deșert, mediu marin, sunt animale de companie, deși sunt mici sunt puternici, își dezvoltă strategii de apărare, prin schimbarea culorii exprimă sentimente (frică, furie) etc.

Vulturi: privire ageră, învață puii să zboare, sunt liberi, au aspirații înalte, spirituale, sunt simbolul unor culturi, trăiesc pe înălțimi, observă, apoi acționează, au aspect impunător, stânesc admirația, sunt buni strategii, urmăresc bine ținta, sunt un simbol al curajului, sunt luptători, au gustul

riscului, se înmulțesc greu, sunt singuratici, sunt protejați de lege, sunt fideli pe viață.

Lei: sunt puternici, denumiți regii animalelor, sunt animale de pradă, trăiesc în haite, sunt agili, încăpățânați, curajoși, vânători, impunători, vânători, impunători, conducători, femelele își iubesc puii, familiști.

În grup, trebuie să ții seama de mugetele lor, de faptul că au o coamă înfoiată, că există un conflict între lei și vulturi până se înțeleg. Dacă **vulturii au o viziune**, iar **leii au mândria, orgoliul**, practic mândria lor este foarte mare nu pot fi adunate într-o grămadă. Mândria ca proces: cum fac anumit lucru? Mândria ca produs: produsul finit!

Broaște țestoase: au viață lungă, sunt foarte rare în România, trăiesc în acvariu, sunt lente, oscilează între abis și paradis, sunt constante, perseverente, se ascund la pericol. Fac pași mici dar siguri, știu să înoate, sunt rezistente, simbol al înțelepciunii, le place apa, soarele, plaja, plâng când fac ouă, cară refugiu cu eele-casa, sunt animale de companie.

Profilul broaștelor țestoase: „oriunde sunt, găsesc un mod de a fi ca acasă” și fac câteva lucruri vitale: - termină cursa, sunt foarte organizate, iau cursa pas cu pas. În grup, fac pas... cu pas... cu pas ...până termină cursa. În apă înoată rapid, când sunt singure în apă se mișcă foarte rapid.

Exemple de întrebări:

Pentru cameleoni: Ce trăsături îi ajută pe cameleoni la rezolvarea problemelor în grup?

Cameleonii sunt flexibili, adaptabili, vizionari, înțeleg relațiile, rezolvă probleme, creează produse.

În ce mod pot contribui cameleonii în grup? Cameleonii flexibili, adaptabili, înțeleg relațiile, sunt vizionari, plini de culoare (în vestimentație, decorarea casei și limbaj), se antrenează în relații. Cu toții putem avea aceste caracteristici, cameleonii sunt foarte puternici în aceste calități.

Pentru vulturi: Cum vezi o problemă, ce părere ai despre ea?

Pentru lei: Ce te face să fii mândru de tine? Leii au nevoie de mângâiere, încurajare, dar uneori pot rage la noi!

Pentru broaște țestoase: Spune-mi 7 lucruri diferite care te interesează!

Broaștele țestoase știu 7 lucruri diferite - în sens metaforic; au șapte variante de carne în organism: mai deschisă, deschisă, roșie etc.

Tema nr. 3. Anexa nr.1

ORGANIZATORI

Cu o experiență de peste 25 de ani pe piață și un portofoliu vast de produse, compania **Maspex Romania** este unul dintre cei mai cunoscuți producători din țară pentru categoriile sucuri, nectaruri și băuturi răcoritoare, produse instant, snacksuri sărate, apă minerală naturală.

În prezent, **Maspex Romania** este lider de piață în România, pe segmentele JNSD, cappuccino și ciocolată caldă. Compania deține branduri cunoscute și apreciate, precum: sucuri, nectaruri, băuturi răcoritoare – "Tymbark", "Tedi", "Ciao", "Figo"; produse făinoase - pastele "Arnos"; produse instant "La Festa": Cappuccino, Hot Chokolatta, 3in1; dulciuri și snacksuri sărate – "Rollini d'Oro", "Salatini"; băuturi energizante – "Tiger", apă minerală naturală plată și carbogazificată – "Bucovina", apă minerală naturală natural alcalină – "Velingrad Alcalia"; ketchup și conserve de roșii – "Vălenii de Munte".

Piața de desfacere pentru **Maspex Romania** este reprezentată atât de România, cât și de țările în care sunt exportate produsele: Polonia, Bulgaria, Republica Moldova, Macedonia de Nord, Serbia, Albania, Germania, Spania, Marea Britanie, Italia, Grecia, Olanda, Belgia, Cipru, Franța, Irlanda.

www.maspex.ro

PARTENERI

MINISTERUL EDUCAȚIEI

POLITIA ROMÂNĂ

Ministerul Educației este organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, care se organizează și funcționează în subordinea Guvernului. Ministerul Educației organizează și conduce sistemul național de educație, formare profesională și cercetare științifică universitară, exercitându-și atribuțiile stabilite prin legi și prin alte acte normative din sfera sa de activitate, și realizează, după caz, împreună cu ministerele de resort, politica guvernamentală în domeniile sale de activitate. Ministerul Educației, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, are drept de inițiativă și de execuție în domeniul politicii financiare și al resurselor umane din sfera educației, formării profesionale și cercetării științifice universitare.

www.scoالاتيدي.ro